

INTERJÚ

Ekler Gergely, a HÖÖK volt elnöke

Educatio: A felsőoktatás szereplői számára valószínűleg nem teljesen ismeretlen a neved. Általában tudni lehet rólad, hogy az ELTE hallgatójaként 2005 januárjától 2006 végéig töltötted be a HÖÖK elnöki posztját, és ami igazán ismertté tett szélesebb körben is, az a „fer”, vagy hétköznapiabb nevén a „tandíj” bevezetése elleni hallgatói demonstráció volt. Először is az érdekelne, hogy milyen indíttatásból vállaltad el anno ezt a tisztséget?

Ekler Gergely: Röviden bemutatkoznék, Ekler Gergely vagyok, az ELTE történelem-angol szakán végeztem, volt utána egy egyéves kitérőm a jogon, szintén az ELTE-n, de aztán rájöttem, hogy még egy öt éves képzés sok lenne, így inkább felvételiztem az ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskolájába, ahol jelenleg is doktorandusz hallgató vagyok. Hogy miért vállaltam el a HÖÖK elnökséget, ahhoz azt kell tudni, hogy miért kapcsolódtam be az intézményi hallgatói önkormányzat tevékenységébe 2000 környékén. Akkor úgy éreztem, hogy ezen keresztül tudnék valamit tenni a hallgatókért, tehát ezt egy közösségi munkaként fogtam fel, és aztán végigjártam ennek a hallgatói önkormányzati működésnek a számléltráját: voltam egy évig a bölcsészkar hallgatói önkormányzat elnöke, ezzel párhuzamosan 2003-ban illetve 2004-ben a HÖÖK elnökségi tagja, majd ennek a ciklusnak a végén indultam a HÖÖK elnökválasztáson. Elsősorban azért pályáztam az elnöki posztra, mert nagyon sokan biztattak erre, s mivel a két év alatt elnökségi tagként összeállt a fejemben, hogy mit lehetne országos szinten még változtatni, mit lehetne jobbra tenni, láttam ennek értelmét. Ketten pályáztunk az elnökségért, végül engem választottak meg, és 2006. december 31-ig töltöttem be ezt a posztot.

E: Akkor mindjárt rá is térnék az Educatio aktuális témájára. Az utóbbi években nagyon sokat hallunk a minőségi felsőoktatásról, arról, hogy miért van erre szükség, mik a feltételei, hogy lehet biztosítani. Mennyire volt ez a szakmapolitikai diskurzusok előterében a HÖÖK-os korszakodban?

E. G.: Úgy emlékszem, hogy ez már akkor is a szakmai közbeszéd, ha nem is egyik meghatározó eleme, de gyakran visszatérő témája volt. Már csak azért is, mert a politika hajlamos a felsőoktatás területén kirándulásokat tenni, s ha ezt megteszi, akkor mindig azzal érvel, hogy ezek a lépések a felsőoktatás minőségét szolgálják. Ez egy hívószó, ami – szerintem – már egy kicsit át is politizálódott. Ugyanakkor, ha azt nézzük, hogy a felsőoktatás szempontjából elsődleges a minőség kérdése, akkor jó, hogy erről azóta egyre több szó esik.

E: Túl azon, hogy ez a politikai diskurzus retorikájának egyik visszatérő eleme, napirendre került a HÖÖK ülésein? Kikérték pl. a véleményeket az intézmények minőségbiztosítási rendszerével kapcsolatban?

E. G.: Először is azt gondolom, hogy a hallgatói önkormányzatok tagjai, de a hallgatók általában is, minőségpártiak, tehát semmilyen demagóg szakpolitikai célokat nem kell ezzel összekapcsolni. Ha az ember szakpolitikai közegben mozog, akkor rákényszerül, hogy bizonyos érvekre hasonlóakkal válaszoljon. De valójában azért került be a HÖÖK-os vitáinkba, párbeszédeinkbe ez a téma, mert nagyon fontosnak érezzük hallgatóként is. Akkor javulnak az esélyeink kilépve a munkaerő-piacra, ha minőségi képzésben van részünk. Ha belegondolunk, hogy mi az igazi hallgatói cél a felsőoktatásban, akkor más nem is lehet, mint hogy minőségi diplomát kapjunk. Azt gondolom ugyanakkor, hogy nagy erőket kell erre összpontosítanunk. Egy konkrét példa az oktatói munka hallgatói véleményezése, ami már elég régóta törvényi kötelezettsége az intézményeknek. Ezt talán már mindenhol megvalósítják, de pont abban az időszakban, amikor HÖÖK elnök voltam, még küzdeni kellett azért, hogy ez megvalósulhasson, s az intézmények ne egy oktatóellenes, megtorló eszközt lássanak benne, hanem valami olyasmit, amiből tanulhatnak is.

E: Azt mondtad, hogy szerinted ezeket a hallgatói kérdőíveket már a legtöbb intézményben alkalmazzák. Hadd legyen egy személyes kérdésem: te hány ilyen visszajelző kérdőívet töltöttél ki?

E. G.: Én abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy az angol szakon, amikor még ez nem is volt törvényi kötelezettség, már szokásban volt a tanárok minősítése. Tehát én angolokként minden szemeszterben kitöltöttem ilyen kérdőívet. Az angol szak ilyen szempontból az ELTE-n mindig élenjáró szaknak számított. Jelenleg doktoranduszként ezt nem teszem, de azt gondolom, hogy ez nem is az a szint, ahol így kellene megjeleníteni a problémáinkat. Itt sokkal személyesebb a kapcsolat az oktatókkal.

E: A HÖÖK milyen eszközökkel tudja rákényszeríteni az intézményeket pl. a hallgatói kérdőívek kitöltetésére vagy feldolgozására?

E. G.: Az országos szervezetnek csak kommunikációs lehetőségei vannak, mivel az intézményi hallgatói önkormányzatok nem rendelkeznek hatósági jogkörrel, legfeljebb felhívhatják az intézmények vezetőinek a figyelmét arra, hogy létezik egy törvény, ami ugyan az intézményi minőségpolitikának csak egy nagyon szűk szelete, de ennek is eleget kell tenni. Hallgatóként támogatunk minden olyan lépést, ami a minőségjavítás irányába mutat, s a konfliktusaink is leginkább abból támadtak, hogy nem egyeztek az elképzeléseink, például abban a tekintetben, hogy a tandíj önmagában szolgálhatja-e a felsőoktatás minőségét úgy, hogy nincs mellette egy átfogó minőségfejlesztési koncepció.

E: Jó, hogy szóba hoztad, mert elkerülhetetlen, hogy beszéljünk a „fer”-ről is, de mielőtt erre rátérnénk, meg szeretném kérdezni, hogy volt arról objektív képetek, hogy mit gondolnak a hallgatók a tandíjról? S ha igen, hogyan zajlik ez, milyen módon tud a HÖÖK a hallgatók véleményéről képet alkotni?

E. G.: A HÖÖK közvetlenül nem a hallgatókkal, hanem a hallgatói önkormányzatokkal áll kapcsolatban, ami nem jelenti azt, hogy ne jutna el a hallgatók véleménye közvetlenül is a HÖÖK vezetőségéhez. Nagyon sok visszajelzést kaptunk, amikor beszálltunk a tan-

díjas küzdelemben – pro és contra egyaránt. Bátorító szavakat többnyire a fiatalabb korosztálytól, tehát a főiskolásoktól, egyetemistáktól kaptunk, olykor durván leborongoló véleményeket pedig az idősebb generációktól. Természetesen a fiatalok között is voltak olyanok, akik a tandíj mellett törtek lándzsát – soha nem állítottuk, hogy a hallgatóság egésze tandíjellenes. Mint ahogy én sem voltam tandíjellenes, s ma sem vagyok az.

Előzetes közvéleménykutatást nem végeztünk, erre nem volt lehetőségünk. Ha jól emlékszem, ezt megtette helyettünk más. Volt legalább egy, de lehet, hogy két közvélemény-kutatás is ebben a tárgyban. Olyan kétharmad-egyharmad arányban voltak azok a hallgatók, akik elvetették, illetve, akik támogatták a tandíjat. A probléma ezzel csak az volt, hogy rögtön beskatulyáztak minket, mint tandíjelleneseket. Senki nem hitte el nekünk, de ezt nem is vártam el, hogy annak ellenére, hogy mi a tandíj ilyen formájú bevezetése ellen vagyunk, még nem jelenti azt, hogy eleve elvetjük. Mi azt a módszert nem tartottuk elfogadhatónak, amellyel az oktatási tárca akkor kopogtatott...

E: Jó, akkor nézzük közelebből: Mi volt a probléma a „fer”-rel?

E. G.: Az egyik egy elvi probléma volt, hogy azt mondták, hogy tandíj pedig nem lesz. Erre sokan azt mondják, hogy nem fontos szempont, én viszont nagyon szomorú vagyok, hogy ezt így látják, mert szerintem meg az. Még 2006 februárjában rendeztünk az ELTE BTK-n egy vitafórumot, ahol megjelent a négy parlamenti párt egy-egy képviselője, s mind a négyen azt mondták, hogy ha ők fogják megnyerni a választást, nem fogják bevezetni a tandíjat. Tudjuk már, hogy ennek az ellenkezője történt. Először, az akkor leköszönő miniszter még egy utólagos képzési hozzájárulást szeretett volna, s a kormányprogramba is ez került bele – Magyar Bálintnak volt ez a víziója. Majd, miután júniusban megtörtént az új miniszter kinevezése, Hiller István a miniszteri esküje után néhány nappal már előállt azzal, hogy ő nem utólagos képzési hozzájárulásban gondolkodik, mint amilyen Ausztráliában van, vagy az Egyesült Királyságban, hanem egy direkt fizetendő tandíjat szeretne bevezetni, nem a teljes képzési összeg erejéig, hanem egy képzési hozzájárulás formájában. Lehet ezen finomítani, de nem hiszem, hogy célszerű: hazudtak a választások előtt, nem tudva vagy felfedni nem akarva, hogy mik a valódi szándékaik, amikor azt állították, hogy nem lesz tandíj.

A másik probléma pedig az volt, hogy azt gondoltuk, hogy nem érdemes pénzt szedni a diákoktól egy olyan rendszer finanszírozására, amelyet valószínűleg újra kellene építeni. Úgy fogalmaztuk ezt meg, hogy: „Nem biztos, hogy még több vizet kellene önteni egy lyukas vödörbe.” Ez, amellet, hogy valóban igaznak tartottuk, egy jól hangoztatható vélemény volt. Azt gondoltuk, hogy a tandíj beszédese, illetve a költségtérítéses és az államilag támogatott hallgatói csoportok összeeresztése önmagában nem megoldás, és érintetlenül hagy egy sor olyan rossz mechanizmust, ami nem abba az irányba mutat, hogy az intézmények hatékonyabban gazdálkodjanak, a rendelkezésükre álló pénzből minőségi felsőoktatást valósítsanak meg. Az elolvasott szakpolitikai koncepciók láttán úgy véltük, hogy ez így nem megy. Először új terveket kell építeni, és utána kell továbbgondolni...

E: Először a struktúrán kell gondolkodni, s utána az elemeken.

E. G.: Igen, ezért nem támogattuk a tandíj bevezetését: nem láttuk a struktúrát, csak egy önmagában lógó elemet. Még egyszer mondom: én sem vagyok tandíjellenes, de ahhoz, hogy vállaltam, hogy egy csomó pénzt fizetek a képzésért, szeretném látni, hogy a befizetett összeg nem vész kárba, s tényleg egy jó rendszerbe töltöm bele a forintokat.

E: Itt azért megállnék egy percre, mert nem véletlenül tettem fel a kérdést úgy, hogy mi volt a baj a „fer”-rel? Sokan nehezményezik, hogy gyakran összemosunk két dolgot: a „tandíj” és a „fejlesztési részhozzájárulás” fogalmát. Ti ezt a különbséget nem érzitek lényegesnek, vagy jobban mozgósít, ha „tandíjat” kiáltunk?

E. G.: Azt gondolom, hogy ha az ember azért fizet, mert tanul, akkor az „tandíj”. Németországban ez félévente 400–500 Euro tartományi hatáskörben, s Ausztriában is hasonló összegről beszélhetünk, ami nyilván nem fedezi teljesen a képzési költségeket, mégis, ezt ezekben az országokban is „Studiengebühr”-nek, tandíjnak hívják. Általában a nemzetközi terminológia ezt „tuition fee”-nek hívja, s ekként határozza meg azt az összeget is, amit nem a feltétlenül a teljes képzés költségéért, hanem a költségek egy részéért fizet a hallgató. Tehát, a nemzetközi környezetet tekintve a „fer” tandíj. Lehet olyan rendszert is csinálni, hogy a hallgató a teljes összeget fizeti, de rendszeresen nagy összegű ösztöndíjat vagy kedvezményeket kap, de ezek csak technikai kérdések, s az a probléma, hogy egy technikai kérdést állítottak a rendszer középpontjába, s mellette az ösztönző rendszert, az egész finanszírozási rendszert nem gondolták végig. A reform csak abból állt, hogy most azok a hallgatók is fizetni fognak, akik korábban nem fizettek – de ez nekünk kevés volt.

E: Voltak kompenzációra is javaslatok a kormányzat részéről. Ezekkel mi volt a probléma?

E. G.: Az, hogy végiggondolatlanok voltak. Nem tudom már részleteiben felidézni, de ha jól emlékszem, a tandíjból befolyt bevételek 30%-át ösztöndíjakra, 70%-át intézményi fejlesztésekre kellett volna felhasználni. Azért fizetni, hogy aztán ösztöndíjat kapjak, egy kicsit olyan, mintha az egyik zsebemből a másikba tenném át a pénzt, holott ezt meg lehetne egyszerűbben is oldani: aki jobban tanul, az fizessen kevesebbet. A másik dolog az intézményfejlesztés. Annyi nyitott kérdés van az egész intézményrendszerrel kapcsolatban, pl. hogy az állami vagyon kié legyen, hogy a PPP-s konstrukcióban épült intézmények, épületek önfenntartóak lesznek-e, hogy szükség van-e újabb épületekre, érdemes-e a régieket megtartani, stb., hogy úgy intézményfejlesztésen gondolkodni, hogy ezek nem tisztázottak, ráadásul egy ilyen kicsi összegből, ami országosan kb. 20 milliárd forint lett volna, szerintem értelmetlen.

E: Milyen alternatív javaslatotok volt az oktatási tárca felé?

E. G.: Ha jól emlékszem, egy három- vagy négyelemű javaslatot tettünk le a miniszter asztalára. Ami ebből tovább is élt, és szerintem egy reális alternatíva lett volna, hogy a hallgatók a jelenleginél jelentősebb összeget fizessenek azokért a tárgyakért, amelyeket az indexükbe felvesznek, de nem végzik el. Ez az arány egyes intézményekben a 30% felé közelít, aminek irgalmatlan kapacitásnövelő hatása van. A szemináriumi helyek közel egyharmada ablakon kidobott pénz. Mi egészen más logikával közelítettünk a kérdéshez. Azt mondtuk, hogy a rendszer úgy is ésszerűsíthető, hogy ez sokkal fájdalommentesebb, és számunkra elfogadhatóbb terheket jelentsen, melyek százszor jobban megmagyarázhatók, mint a „fer”. Ez volt az egyik fő eleme a javaslatunknak. Ezen kívül mindig is javasoltuk, hogy nézzük át a felsőoktatási finanszírozási rendszert. Mint tudjuk a fejkvóta miatt az intézményeknek érdekük a hallgatókat benntartani. Vagyis, ha valaki nem teljesíti a követelményeket, akkor is átengedik egy kegyelem kettessel, hogy jöjjön utána a normatíva.

E: Volt valamilyen fogadókészség a szaktárca részéről?

E. G.: Fórumtól függetlenül változott a fogadókészség, illetve a reakciók. Egyesek „korrekt, jó javaslatnak” nevezték ezeket, amelyek nem egyeznek az ő elképzeléseikkel. Mások „komolytalannak”, „gyermekdednek”, hadd ne folytassam, minek nevezték a javaslatainkat. Ez egy klasszikus politikai játszma volt, ahol a mi helyünket a vesztes oldalon jelölték ki.

E: Egyik nyilatkozatodban azt olvastam, hogy a HÖÖK a felsőoktatás minőségének javítása érdekében szorgalmazná a keretszámok csökkentését...

E. G.: Igen, ez is szerepelt a javaslatok között...

E: De nem gondoltátok, hogy ez az egyébként is meglévő társadalmi egyenlőtlenségeket tovább mélyítené? Egy fontos érv volt a „fer” bevezetése mellett, hogy azok a társadalmi csoportok, akik az iskoláztatásban élen járnak, és könnyebben megengedhetik maguknak gyermekeik felsőoktatási képzésének finanszírozását, egyértelműen haszonélvezői a tandíjmentességnek. A keretszámok csökkentése csak a legkiválóbbakat juttatná be a rendszerbe, de a tanulmányi kiválóság soha nem független attól, hogy a család milyen anyagi kondíciókkal rendelkezik, pl. tud-e magántanárt fizetni.

E. G.: Erre egy háromelemű választ szeretnék adni. Az egyik: mi azt mondtuk, hogy a keretszámokat csak olyan területeken kell csökkenteni, amelyek egyértelműen a nyertesei voltak a felsőoktatás expanziójának, de inkább csak a mennyiségi, és nem a minőségi oldalon, viszont más területeken célszerű a keretszámokat növelni. Pl. a mérnök- vagy a természettudós fronton hiány van, nem jönnek a munkáltatók Magyarországra, mert nem találnak megfelelően képzett szakembereket, tehát ezen a területen akár növelni is lehetne a keretszámokat. A 37-féle gazdálkodási képzésből azonban néhányat megszüntethetőknek tartottunk. Tehát itt nem egy generális keretszám-csökkentésről volt szó.

De ehhez az érvhez mindig hozzátettük, hogy támogatjuk, hogy azok a hallgatók, akik költségtérítéses képzésre nyertek felvételt, és kiemelkedően teljesítenek, átkerüljenek az államilag támogatott képzésbe. Ha valaki jól teljesít, akkor neki járjon az állami támogatás, még akkor is, ha a felvételi rendszer szerint erre a képzés elején még nem jogosult. Abba, hogy a jelenlegi felvételi rendszer igazságos-e, vagy sem, most nem szeretnék belemenni.

Arról pedig, hogy azok a társadalmi csoportok lennének a vesztesei a keretszám-csökkentésnek vagy más intézkedéseknek, akik eleve hátrányban vannak, azt gondolom, hogy az általános iskolától, sőt már az óvodától kezdve kellene ezeket a problémákat orvosolni. Az általános iskolának kellene képessé tennie a hátrányos helyzetű gyerekeket arra, hogy jó középiskolába mehessenek, s aztán a középiskolából egyetemre. Nem hiszem, hogy valaki azáltal nyertes tud lenni, hogy minimumponttal bekerül egy olyan képzésre, ahol három évet eltöltve egy használhatatlan diplomát kap a kezébe. Szerintem ez sokkal inkább frusztráló, mintsem hatékony. A későbbi elhelyezkedési esélyei szempontjából lehet, hogy többet ér egy felsőfokú szakképzéssel, mint egy hároméves használhatatlan alapképzési oklevéllel. De ezek olyan komplex kérdések, amelyek túlzottan leegyszerűsítve jelentek meg ebben a vitában. A tandíjvita sajnos politikai vita volt, amit nem lehetett szakmai vitává alakítani. Ilyenkor mindig egy kicsit naivnak éreztük magunkat, s nem tudtunk közös hangot találni.

E: A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése volt az egyik fontos érv a tandíj bevezetése mellett. De a tandíj mellett szólnak minőségi érvek is, mint pl.: aki fizet egy szolgáltatásért, céltudatosabb, jobban gazdálkodik a rendelkezésére álló idővel, érdekeltőbb a minőségi oktatásban, illetve, a tandíjmentesség lehet önmagában is ösztönző, ahogy te is mondtad, áthelyezhető a kiválóan teljesítő hallgatók az állami finanszírozott csoportba. Ezek az érvek miért nem voltak meggyőzőek?

E. G.: Mert a hallgatók fele jelenleg is költségtérítéses, és ha valaki ismeri a magyar felsőoktatás rendszerét, akkor tudja, hogy a költségtérítéses képzés tendenciózusan rosszabb, mint az államilag támogatott. Ha piaci alapon nézzük a költségtérítéses hallgatók státuszát, ezen az alapon nekik legalább kétszer olyan jó képzésben kellene részesülniük, de szerintem ma Magyarországon aki fizet a képzésért, az inkább diplomát követel, és nem minőségi oktatást. Ezt empirikus adatokkal nem tudom alátámasztani, de személyes benyomásaim alapján reális értékelésnek tartom.

E: Tehát azt gondolod, hogy a költségtérítés akár ellentétes hatással is lehet az oktatás minőségére, mint amit remélnénk tőle?

E. G.: Általában olyan ez, mint a magyar fogyasztói kultúra: a társadalom ár- és nem minőségorientált.

E: A minőség kérdésénél nemcsak a hallgatói összetétel számít. A teljesítményért, véleményem szerint, elsősorban azok felelnek, akik a tanegységek teljesítésének feltételeit megszabják, akik döntéseket hoznak arról, hogy valaki megfelel-e a képzési követelményeknek, vagy sem, vagyis: az oktatók. Szerinted, meddig terjed a hallgatói illetve az oktatói felelősség?

E. G.: Mindkét oldalon hatalmas a felelősség. Minőségi felsőoktatás hallgatói akarat nélkül elképzelhetetlen. Az oktatók megfeszülhetnek, ha a hallgatókban nincsen elszánnás arra, hogy tanulni szeretnének, s úgy szeretnének tanulni, hogy az később használható legyen. Persze itt is kettőn áll a vásár. Magyarországon nagyon sok jó képességű oktató van, s szerintem, jó képességű hallgatók is vannak nagy számban. De a felsőoktatás expanziója óhatatlanul magával hozta azt a helyzetet, hogy a korábbi közvetlen oktató-hallgató kapcsolat megszűnt, erre fizikailag nincs lehetőség. S mikor azt hallom, hogy rossz a „tanulói anyag”, akkor úgy gondolom, hogy ebben van némi igazság: bekerülnek rosszabb képességű hallgatók is a rendszerbe, de még mindig ott vannak azok a tehetségek is, akikért az oktatóknak is érdemes küzdeniük.

E: Oktatók részéről gyakran hallható panasz, hogy a kreditrendszer keretei között minőségi oktatást megvalósítani nem is olyan könnyű, mert a hallgatók a magas követelményeket állító tanárokat diszpreferálják. Szerinted mit tehetnének a hallgatói szervezetek annak érdekében, hogy ne a minőségi oktatást nyújtó tanárokat „büntesse” a rendszer?

E. G.: Én nem vagyok arról meggyőződve, hogy őket bünteti a rendszer. Amikor még az alapképzéseimet végeztem, nekem is volt olyan oktatóm, akiről tudtam, hogy ha háromnál jobbat szeretnék szerezni nála, ahhoz vért kell izzadnom – pedig ez a bölcsészkar volt, ahol ritka a négyesnél rosszabb jegy. A csoportban négyest talán egy vagy két hallgató kapott, én is hármassal végeztem, de máig tudom, amit azon a kurzuson tanultam. A hallgatói szervezeteknek itt abban lehet a felelőssége, hogy hangsúlyozzák minden lehetséges fórumon, hogy ha a hallgatóknak az a célja, hogy minőségi diplomát kapjanak, akkor nekik is tenniük kell ezért valamit. Ez akkor valósulhat meg, ha

nem a kisebb ellenállás felé mozdulnak, hanem azok felé az oktatók felé, akik, lehet, hogy többet követelnek, de sokkal többet is adnak. Szerintem a hallgatók egy része el is fogadja ezt.

E: De konkrét javaslatotok nem volt arra, hogy hogyan lehetne azokat az oktatókat ki-tüntetni, szimbolikusan, vagy akár bérben kifejezett módon, akik minőségi oktatást nyúj-tanak?

E. G.: Nem is olyan egyszerű azt meghatározni, hogy ki a jó oktató, elég, ha csak az előbbi példára gondolunk. A felsőoktatás egy nagyon komplex jogszabályi környezet-tel szabályozott terület, amelyben szinte minden definiált, pontosan körülírt, viszont az, hogy az oktató miként értékeli a hallgató munkáját, lényegében megfoghatatlan, ugyanakkor szinte megkérdőjelezhetetlen. Nagyon nehéz lenne igazságot tenni, mert lehet, hogy valaki, aki csak jelest adott, tényleg a legjobb képességű hallgatókat fogta ki, s aki csak ketteseket adott, annál a rosszabb képességű hallgatók tanultak, vagy szemé-lyes antipátia miatt nem teljesítettek olyan jól. Ezzel csak arra akartam utalni, hogy van jó néhány olyan tényező, ami miatt nehéz megítélni, kik nyújtanak minőségi oktatást. Egyébként valóban gondolkoztunk egy „Felsőoktatásért” díjon, a minisztériumhoz is eljuttattuk a javaslatunkat, de a tandíjas vita közben valahol elakadt a történet.

E: Kinek és miért járt volna ez a díj?

E. G.: Azokat az oktatókat és hallgatói vezetőket tüntettük volna ki, akik a felsőokta-tás minőségéért sokat tettek a saját régiójukban. Ez egy regionális díj lett volna, ...de elveszett az akták tengerében.

E: A minőségi felsőoktatás egyik záloga a minősítési rendszer. Milyen módon tudja a HÖ-OK érvényesíteni a hallgatók igényeit a MAB-ban?

E. G.: A MAB bizottságaiban mindig ott van valaki a HÖOK-tól, általában a hallgatói ügyekben kéri ki a véleményünket, de én személyesen ebben nem vettem részt.

E: S miről számoltak be a kollégáid?

E. G.: Általában az a vélemény, hogy a hallgatóknak megbecsült helye van a MAB-ban.

E: Volt olyan ügy, amelynek kapcsán esetleg konfliktusba kerültetek a plénumban vagy a bizottságokban?

E. G.: Biztos volt, de már másfél év távlatából ezekre a részletekre nem emlékszem.

E: Jó, akkor váltunk témát. A népszavazást követően volt egy heves parlamenti vita, ahol a felsőoktatás minőségéről is szó volt. Az egyik felszólaló hivatkozott egy felmérésre, mely szerint a hallgatók ma Magyarországon elégedettebbek a felsőoktatás színvonalával, mint az oktatók, mire a képviselő megjegyezte, hogy ebből is látszik, hogy a „feje tetejére állt” a felsőoktatás. Te mit gondolsz erről?

E. G.: Hát én ezt a felmérést szívesen megnézném... A kérdésre tényleg ennyi lenne a válaszom. Nem nagyon tudom elképzelni, hogy ez lenne a helyzet.

E: Milyen panaszok jutottak el hozzátok az oktatói oldalról?

E. G.: Amikor HÖOK elnök voltam, kaptunk oktatói véleményt, intézményvezetőit is, társadalmi is, az utca emberétől. A panaszok a szokásos sztereotípiáktól – a hallgatók léhűtők – egészen odáig terjedtek, hogy az egyik intézmény rektora szerette volna, ha nagyobb aránya van a hallgatóknak a szenátusban, mert szerinte velük együttműködve lehet eredményeket elérni. Tehát voltak vélemények mindkét póluson.

E: Mi az, amiben egyfajta áttörést tudatok elérni az egyetemeken?

E. G.: A mi időszakunk, jogi értelemben, egy megtartó állapot volt, amit az elődeink elértek és biztosítottak, azt kellett megőrizni. Ami egy kvázi eredmény volt, bár ez sem igazán, mert a legtöbb intézményben már bevett gyakorlatnak számított, hogy a hallgatói juttatásokkal, térítésekkel kapcsolatban nem volt vétőjoga a hallgatóknak, és ez bekerült az új felsőoktatási törvénybe. Korábban, néhány egyéb mellett, csak tanulmányi kérdésekben gyakorolhattuk egyetértési jogunkat, de most már térítési, juttatási kérdésekben is élhetünk ezzel. De, mint említettem, voltak intézmények, amelyek már korábban is biztosították ezt. Az új felsőoktatási törvénnyel, úgy érzem, egy egészséges egyensúlyi állapot jött létre az egyetemek irányításában, ami az oktatói és hallgatói jogokat illeti.

E: A minőség megítélésére többféle mutatót is alkalmazhatunk. Az egyik lehetséges módszer, ha a végzett hallgatók szakmai pályafutását követjük nyomon: hányan és hol tudnak elhelyezkedni? Szerinted, mennyire foglalkoztatja ez a felsőoktatási intézményeket? S milyen módon jutnak az adatokhoz? Munkáltatói oldalról azt a választ kaptam, hogy valószínű a hallgatókon keresztül.

E. G.: Ez jelenleg egy kialakítás alatt álló rendszer. Éppen most jövök egy felsőoktatás-fejlesztési konferenciáról, ahol az Educatio Kht. képviselője bemutatta, hogy hogyan állnak a központi diplomás pályakövetési rendszer kialakításával. Ehhez kapcsolódóan lesznek intézményi pályázatok, amelyek segítségével az intézmények kidolgozhatják a saját pályakövetési rendszerüket, a kezdeti felmérésektől az első lekérdezéseken keresztül a humánerőforrás kialakításáig. Ennek segítségével 5–6 év múlva már lesznek adatok arról, hogy a végzett hallgatók milyen esélyekkel helyezkednek el.

E: A munkaerőpiac visszajelzése jövőre akár a Bolognai rendszerű felsőoktatás próbája is lehet. 2009-ben végeznek ugyanis az első BA diplomások. Te mire számítasz?

E. G.: Többféle érzés kavarg bennem, nem tudom biztosan megjósolni. Szerintem, a munkaerőpiac idővel megtalálja a helyüket, megtanulja, hogy ezzel az új végzettséggel mire tudja a friss diplomásokat használni. Eddig is az volt a gyakorlat, hogy a cégek a frissen végzetteket egy fél éves, vagy pár hónapos kurzusra küldték, és aztán olyanra formálták őket, amilyenre szerették volna. De azt is gondolom, hogy lehet fennakadás, furcsán fognak nézni egymásra az első végzett évfolyam és a munkaerőpiac. Szóval, nem tudom. Azt tudom, hogy pont a mi időnkben jött ki ez első BA-BSc végzettségű évfolyam Dániában, s ott az első év elég komoly problémákat okozott.

E: Vannak, akik még nálad is szkeptikusabbak, és komolyan tartanak attól, hogy ezzel az új végzettséggel a munkaerőpiac nem sok mindent tud kezdeni. Szerinted, keletkezhetsz ebből egy olyan szintű konfliktus, mint a tandíj ügy volt?

E. G.: Ha ebből valóban gondok lesznek, akkor ez egy komolyabb konfliktus lehet, mint a tandíj. Ezzel kapcsolatban nincs se pozitív, se negatív előérzetem, de ha a negatív forgatókönyv valósul meg, akkor itt olyan szintű problémáról beszélünk, hogy több tízezer ember elvesztegetett három évet az életéből, ami sokkal nagyobb felelősség, mint évente kifizetni, mondjuk, százezer forintot.

E: Vagy kifizetnek sok százezer forintot az MA képzésekre, és tanulnak tovább...

E. G.: ...ha lesz rá intézményi kapacitás, és lesznek képzési programok.

E: Köszönöm a beszélgetést.